Valiokunnan lausunto HaVL 6/2020 vp– U 10/2020 vp

Hallintovaliokunta

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksista covid-19-epidemian torjumisen erityistoimenpiteiksi Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ja vähävaraisimmille suunnatun avun rahaston osalta (koronakriisin investointialoite plus)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksista covid-19-epidemian torjumisen erityistoimenpiteiksi Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ja vähävaraisimmille suunnatun avun rahaston osalta (koronakriisin investointialoite plus) (U 10/2020 vp): Asia on saapunut hallintovaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- erityisasiantuntija Eliisa Hujala, työ- ja elinkeinoministeriö

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:
- valtiovarainministeriö
- sosiaali- ja terveysministeriö
- Suomen Kuntaliitto

Viitetiedot

Asiaa on käsitelty aiemmin asiana E 32/2020 vp.

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Ehdotukset täydentävät komission maaliskuussa 2020 tekemiä ehdotuksia COVID-19-epidemian hoitamiseen suunnattavista erityistoimista Euroopan rakenne- ja investointirahastoissa.

COVID-19-kriisi asettaa merkittäviä haasteita myös vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahaston toiminnalle. Komissio on esittänyt 2.4.2020 muutoksia rahaston asetukseen

(223/2014), jotta avun jatkuminen kaikkein heikoimmassa ja haavoittuvimmassa asemassa oleville kyetään kriisitilanteessa turvaamaan. Lisäksi komissio on ehdottanut täydentäviä lisämuutoksia Euroopan rakenne- ja investointirahastojen yleisasetukseen 1303/2013 ja Euroopan aluekehitysrahastoa koskevaan asetukseen 1301/2013.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto voi hyväksyä komission ehdotukset.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä terveydenhuoltojärjestelmän toimintakyvyn turvaamista pandemian aikana.

Mikäli ehdotuksen sisältö muuttuisi neuvoston käsittelyssä, poikkeuksellisten käsittelyolosuhteiden ja kiireellisyyden johdosta valtioneuvosto arvioisi ja voisi hyväksyä muutoksia ottaen huomioon Suomen kokonaisetu.

Valtioneuvosto korostaa, että nyt tehtävillä mukautuksilla ei tule ennakoida EU:n monivuotisten rahoituskehysten sisältöä tulevalle kaudelle (2021—2027).

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Komissio on antanut 13.3.2020 tiedonannon ja lainsäädäntöpaketin ajankohtaisen COVID-19-epidemian sekä muiden vakavien kansanterveyskriisien hoitamiseen suunnattavista elvytystoimista unionissa ja hakijamaissa. Valiokunta on lausunut lainsäädäntöpaketista toimialansa mukaisesti EU:n rakennerahasto-ohjelmia sekä Euroopan solidaarisuusrahastoa koskevilta osin (HaVL 4/2020 vp — U 5/2020 vp).

Valtioneuvoston kirjelmässä U 10/2020 vp käsitellyt komission ehdotukset täydentävät edellä mainittuja ehdotuksia. Komissio on 2.4.2020 ehdottanut Euroopan rakenne- ja investointirahastojen yleisasetukseen 1303/2013 ja Euroopan aluekehitysrahastoa koskevaan asetukseen 1301/2013 lisämuutoksia, jotka mahdollistavat rahoituksen uudelleen kohdentamisen ja tukikelpoisten toimien laajentamisen nykyisellä kaudella 2014—2020.

Lisäksi komissio on ehdottanut muutoksia vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahastosta annettuun asetukseen (223/2014), jotta avun jatkuminen kaikkein heikoimmassa ja haavoittuvimmassa asemassa oleville kyetään kriisitilanteessa turvaamaan.

Komission ehdotukset eivät sisällä uutta rahoitusta, vaan tuovat joustavuutta ohjelmien toimeenpanoon. Ehdotuksilla ei ole vaikutuksia EU:n talousarvion sitoumusmäärärahoihin eikä myöskään maksumäärärahoihin kokonaistasolla. Kyse on maksumäärärahojen aikaistamisesta, jonka kokonaisvaikutus on Suomen maksujen kannalta neutraali. Ehdotukset eivät vaikuta rakennerahastovarojen kansallisen osuuden budjetointiin, eikä ohjelman kokonaiskehys muutu.

Selvityksen mukaan Suomen nykyisen rakennerahasto-ohjelman varojen sidonta-aste on jo korkea, eikä tarjoa siten juurikaan mahdollisuutta aikaistaa toteutusta, mutta purkautuvia valtuuksia

on mahdollisuus kohdentaa uudelleen. Siksi on tärkeää, että kartoitetaan mahdollisia uudelleen kohdentamisen tarpeita ja saadaan nopeita toimenpiteitä liikkeelle huomioiden myös erilaisten tukitoimenpiteiden kokonaisuus.

Valiokunta pitää kannatettavana, että EU-tasolla toteutetaan koordinoituja toimia koronaepidemian vaikutusten lieventämiseksi. Valiokunta korostaa valtioneuvoston tavoin, että nyt tehtävillä mukautuksilla ei tule ennakoida EU:n monivuotisen rahoituskehyksen sisältöä tulevalle kaudelle 2021—2027.

Valiokunta on käsitellyt ehdotuksia aikaisemmin valtioneuvoston selvityksen E 32/2020 vp pohjalta. Valiokunta on ennakkokäsittelyssä 9.4.2020 ilmoittanut pöytäkirjaan merkittynä kannanottonaan yhtyvänsä valtioneuvoston kantaan. Rakenne- ja investointirahastoja koskevat asetusmuutokset ovat tulleet voimaan 24.4.2020 ja vähävaraisimmille suunnattua rahastoa koskeva asetusmuutos 25.4.2020.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Hallintovaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan.

Helsingissä 14.5.2020

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Riikka Purra ps
varapuheenjohtaja Mari-Leena Talvitie kok
jäsen Tiina Elo vihr
jäsen Jussi Halla-aho ps
jäsen Eveliina Heinäluoma sd
jäsen Hanna Holopainen vihr
jäsen Hanna Huttunen kesk
jäsen Mikko Kärnä kesk
jäsen Aki Lindén sd
jäsen Mats Löfström r
jäsen Mauri Peltokangas ps
jäsen Juha Pylväs kesk
jäsen Matti Semi vas
jäsen Heidi Viljanen sd
jäsen Ben Zyskowicz kok
varajäsen Mari Rantanen ps

Valiokunnan lausunto HaVL 6/2020 vp

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Minna-Liisa Rinne